

MAGYAR-HOLLAND SZEMLE

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP

A „MAGYAR-HOLLAND TÁRSASÁG” HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 4 SZ.
TELEFONSZÁM: J. 461—97—98—99.

A „Magyar-Holland Társaság” tagjai díjmentesen kapják.

Megjelenik havonta.

A Zuiderzee lecsapolásának pénzügyi és gazdasági jelentősége.

A Magyar Földrajzi Társaság meghívására dr. Kresz Károly, a TÉBE igazgatója előadást tartott erről a nagyérdekű témáról, amelyről a következőkben számolunk be.

A *Zuiderzee* lecsapolása egyike a legnagyobb pénzügyi, műszaki és szociálpolitikai problémáknak, amelyeknek keresztülvitelét egy nemzet valaha maga elé tűzte. Arról van szó, hogy a Hollandiába mélyen benyúló *Zuiderzeet*, amely egy évezreddel ezelőtt édesvízű tó volt és a tengernek a XI—XII. században történt betörése folytán alakult nyílt tengeröböllé és amelynek nagysága 3400 km², tehát a Balatonnak mintegy tízszerese és Hollandia területének egytizedrészé, elzárják, nagyobb részében lecsapolják és ezáltal az ország részére 225.000 hektár, azaz kereken 400.000 hold termőföldet nyernek. A gigantikus mű elkészítése 1952-re van tervezve és költségei megközelítik az egymilliárd holland forintot. Azon a területen, ahol 1929. nyarán tengeri hajón mentünk a *Zuiderzeen*, 1931. nyarán arattak.

A munkálatok két részből állanak. Az egyik a nagy elzáró gátnak megépítése a Noordholland-Friesland között. Ez a gát 30 km hosszú, 7 és fél méterrel van az amsterdami mérce 0 pontja fölött és 3½ méterrel magasabb, mint a valaha észlelt legnagyobb vihar alkalmával tapasztalt vízállás. A gát — amelyen országút és kétvágányú vasútvonal fog átvezetni — kivéve az elzáró nyílást, teljesen elkészült és a *Zuiderzee* ezzel még ennek az évnek folyamán ismét belvízzé fog változni. Magán a gáton van a két óriási zsiliptelep, 25, egyenként 50 méter hosszú és 12 m széles zsilippel, amelyen át naponként kétszer, apálykor, a *Zuiderzee* elzárt részében összegyűlő vízmennyiséget és csapadékot fogják a nyílt tengerbe levezetni. Az így gáttal elzárt 3400 km²-nyi területből 1200 km² *Isselzee* néven továbbra is vízterület marad, amire fontos vízgazdasági okokból van szükség; a fennmaradó 2250 km², azaz 225.000

hektárnyi terület pedig négy ú. n. „polder“-t fog képezni, amelyek lecsapolása oly módon történik, hogy egy-egy ilyen „polder“ körül elzáró gátat építenek, a vizet kiszivattyúzzák és a tengerfeneket termőföldnek alkalmassá teszik. A Wieringen-szigettől délnyugatra fekvő északnyugati „polder“ 20.000 hektárnyi területtel még a nagy elzáró gát építésével egyidejűleg munkába vétetett és a körülzáró gát 1929. júliusában el is készült.

A lecsapolási műveletnek 1930. augusztusában történt befejezése után azonnal megkezdődtek a mezőgazdasági munkálatok és pedig elsősorban rozsnak vetésével és — amint a Zuiderzeewerke igazgatóságától kapott levelemben büszkeséggel emelik ki — 1931. augusztusában sütötték az első kenyeret abból a rozsból, amely ott termett, ahol két esztendővel azelőtt még tengerfenék volt. Ma már az egész 20.000 hektárnyi területből 17.000 hektár parcellázva van, ott juhnyájak legelnek és tulipán- és gladiolakultúrák indultak meg.

Fontos feladat a szociálpolitikai problémának megoldása és a telepítés kérdése. Ennek a problémának fontosságát az mutatja legjobban, hogy az egész lecsapolandó terület mintegy 350.000 ember letelepülését teszi lehetővé. A múltban az elzáró gát költségei 90 millió forintra, a lecsapolás költségei 365 millió forintban voltak kontemplálva, de az elzáró gát költségei előre nem látott munkák folytán sokkal többre rúgtak és a Wieringermeer-polder költségei is 55 százalékkal többet tettek ki az előirányozottnál. Az 1952-ig tervezett befejezésig felmerülő kamatok 194 millió forintra voltak kontemplálva, a költségek tehát az eredeti számítás szerint 630 millió forintra rúgtak, de tekintettel a már eddig felmerült túlkidadásokra, valószínű, hogy a költségek az 1 milliárd forintot meg fogják közelíteni.

Magyar-holland krónika.

Háromszázéves az amsterdami egyetem.

Amsterdamból jelentik: A holland főváros ez év nyarán az amsterdami egyetem fennállása alkalmából nagyszabású ünnepségeket rendez. Az ünnepségek fénypontja a Rembrandt-kiállítás lesz, amely június elején nyílik meg. Rembrandtnak több olyan képét állítják ki, amelyek Európában még nem szerepeltek a nyilvánosság előtt. Más érdekes képkiállítások is lesznek ebből az alkalomból Amsterdamban. Az egyetem jubileumát a kiállításokon kívül jelentékeny zenei, színházi és táncművészeti eseményekkel ünneplik meg.

Hollandusok a magyar gyermekekért.

A „P. Lloyd“ írja: A holland-magyar gyermeknyaraltatási akciót hivatalosan már rég lezárták, de Hollandiában a budapesti gyermekeket, akiket ott neveltek, úgy megszerették, hogy egyes hollandi családok még ma is hozatnak Magyarországból gyermekeket. Értékes összeköttetések létesültek ilyen módon hollandi és magyar családok között. Egy

hollandi gyáros pl. egy nevelt magyar leánygyermekét angol kollégiumba taníttatta, azután férjhezadta. Amikor a leányka anyja Budapesten rossz anyagi viszonyok közé került, a gyáros saját költségén Hollandiába hozatta és állást szerzett számára. Egy másik Hollandiában nevelt kisleányt — szülei elhunytá után — nagyanyja visszakövetelte, hogy az időközben felnőtt leánykával eltartassa magát. A hollandi család anyagilag kárpótolta az öregasszonyt és az ügyet az árvaszékkal is elintézte, mely megengedte, hogy a gyermek nála maradjon. Egy gazdag hollandi agglégény állandóan nyilvántartja a hollandi családokat, akik hajlandók magyar gyermekeket maguknál tartani és gondoskodik arról, hogy azok Hollandiába utazhassanak. A „Magyar Idegenforgalmi Tanács” ügyvezető vezértitkára, dr. Miklós Elemér, aki legutóbbi Hollandiában tartózkodott és ott előadásokat tartott, rámutatott a Hollandia és Magyarország között a gyermekakció alkalmával kialakult benső barátságra és megjegyezte, hogy a hollandusok, mint híres hídépítők szeretetükkel láthatatlan hidat építettek Hollandia és Magyarország között.

Hollandia királynőjének festményei és rajzai.

A Kleykamp-féle kiállítási csarnokban mutatták be a hollandi királynő festményeit, akvarelljeit és rajzait. A kiállítás jövedelmezőséget szenvedő hollandi művészek felsegítésére szolgál. A kiállítás három teremben van elhelyezve és 22 festményt, 25 olajvázlatot és 35 rajzot foglal magában. A legtöbb kép 1921-től 1931-ig terjedő időben készült Vilma királynő külföldi útjai alkalmával. Számos hegyi tájkép van közöttük a norvég fjordokról, Bajorországról, a Vogézekről, Tirolról, Svájcra és Elzászra. A királynő saját országának szépségeit is megörökítette, főképp az erdős vidékeket, a királyi család nyári tartózkodási helyét, Het Loo kastélyt Apeldoorn mellett.

A hollandi külkereskedelem 1931-ben.

A „Statisztikai Központ” megállapítása szerint a hollandi bevétel az arany- és ezüstbevittel együtt 1931-ben 2,500.785.000 forintot tett ki az előző évi 2,460.276.000 forinttal szemben, míg a kivitel 1,426.387.000 forintra rúgott az előző év 1,780.477.000 forintjával szemben. Az arany- és ezüst tekintetbe vétele nélkül a bevétel értéke 1,892.733.000 hollandi forint volt (előző évben 2,418.255.000 hfrt), a kivitel pedig 1,311.814.000 hfrt (előző évben 1,718.880.000).

Dr. Miklós Elemér hollandiai és belgiumi előadásai.

Dr. Miklós Elemér, az Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács ügyvezető főtitkára visszaérkezett hollandiai és belgiumi felolvasó-körútjáról. Hollandia legnagyobb városaiban hat előadáson ismertette Magyarországot és Budapestet. Ezenkívül Török Béla hágai magyar követ támogatásával értékes tanácskozásokat folytatott a magyar idegenforgalomnak Hollandiában való megszervezése tárgyában. Belgiumban az ottani rádiótársaság beszélő ujságjában tartott dr. Miklós Elemér francianyelvű előadást, a 210.000 tagot számláló belga Touring Clubban pedig az „Az ismeretlen Magyarország” címmel adott elő. Dr. Miklós előadásainak hatására a holland utazási irodák és a belga Touring Club társasutazásokat rendeznek Magyarországra.

A hágai szabad egyetem magyar ciklusa.

Hágában nemrég fejeződött be a hágai szabad egyetem magyar ciklusa, amelynek sikere egy magyar származású holland író nő, Hettyey Vilma nevéhez fűződik. A szabad egyetem előadássorozatában maga az író három előadást is tartott. Először a magyar népszokásokat ismertette vetített képek kíséretében, majd a magyar irodalom kimagasló alakjait mutatta be Vörösmartytól és Petőfitől kezdve mind a mai napig. A költeményeket Hettyey Vilma adta elő hollandi nyelven. Harmadik előadásában a magyar zenéről beszélt s különösen a népi zene kincseit mutatta be gramofonlemezekkel és zongorán. Az egész holland sajtó nagy elismeréssel emlékszik meg Hettyey Vilma érdemeiről, aki nemrégiben pompásan illusztrált kiadásban tette közzé a magyar népmesék holland átdolgozását.

Egy hollandi professzor halála.

A „Nemzeti Ujság“ írja: Magyarországot igen közelről érinti a 84 éves mr. Jan de Louter holland professzor váratlan halála. Ugyanis ez a világhíres jogtudós — aki majdnem ötven esztendőn át a „Völkerrecht“-ről, a népek és nemzetek jogairól tanított az ősi utrechti egyetem katedráján — jól ismerte Magyarország trianoni tragédiáját s a trianoni békéről ismételt nagy felháborodással nyilatkozott. Elolvasta a revízióért folyó harcunk irodalmát s mint mondotta, adandó alkalommal kész lett volna sikraszállani a magyar igazságért, de Louter professzort általában úgy is hívták, hogy az — „igazság bajnoka“. Szavának a nemzetközi jogtudósok körében nagy súlya volt, hisz ő volt a nemzetközi jogtudósok nesztorja. A halál hirtelen érte, a 84 éves professzor épp Briand halálhírével foglalkozott, mikor a gondviselés őt is elszólította az élők sorából. Temetésén — mely az egész holland nemzet részvételével ment végbe — megjelent Vilma királynő is.

Kilényi Edwárd hollandiai turnéja.

Kilényi Edward Amsterdamban, a Concertgebouwban vendégszerepelt és *Mengelberg Vilmos* ez alkalommal is nagy elismeréssel nyilatkozott a fiatal magyar zongoraművészről, akinek rendkívül fényes karriert jósol.

Az anya lélekjelenléte.

Amsterdamból jelentik: Egy nagy tűz alkalmával, amely Krosdink holland városkában ütött ki, egy munkásasszony lélekjelenlétével kilenc gyermeke életét mentette meg. Az asszony nem volt otthon, amikor a ház kigyulladt, A tűz hírére azonnal hazaszaladt, berontott az égő házba és elsőemeleti lakásából először az utcára dobálta összes ágyneműjét, majd egymásután az ágyneműhalmazra dobálta kilenc gyermekét, végül pedig maga is utánuk ugrott. Mindnyájan sértetlenül értek földet. Alig néhány pillanattal megmenekülésük után beomlott az égő lakás mennyezete.